

DATOS IDENTIFICATIVOS

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria

Materia	Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria			
Código	P02G120V01201			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Pino Juste, Margarita Rosa			
Profesorado	Pino Juste, Margarita Rosa			
Correo-e	mpino@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/mpino			
Descrición xeral	O curriculum é o eixo sobre o que se desenvolve o labor educativo, tanto nos seus aspectos concetuais (concepcións, compoñentes, niveis, etc.) como nos procedimentais (procesos de deseño, posta en práctica, avaliación, etc.), de aí que figure como de formación básica unha materia que aborde a citada temática. A materia adecúase ao perfil profesional e académico da titulación nos seguintes aspectos: (a) En relación coa temática referida ao currículo - En termos xerais, asesoramento grupal e individual sobre calquera aspecto relacionado co ámbito curricular - Especificamente, o relacionado co deseño e avaliación de programas educativos, de unidades didácticas, de materiais e actividades, así como de documentos de centro. (b) En relación coa temática referida á innovación educativa e investigación - Deseño, aplicación e avaliación de prácticas educativas innovadoras - Elaboración de informes utilizando diferentes formatos para divulgar innovacións educativas - Relación entre a innovación educativa e a investigación centrada no cambio - Utilización do sistema de referencias bibliográficas recomendadas pola APA - Coñecemento dos conceptos e procesos curriculares, así como das diferentes correntes de pensamento curricular En relación ós campos profesionais nos que se proxecta: * Deseño e planificación educativa * Asesoramento a programas de innovación educativa e curricular * Asesoramento nos procesos de avaliación educativa e a súa implementación * Elaboración, deseño e actualización de programas curriculares * Deseño de materiais educativos e curriculares * Formación de docentes en procesos de ensino-aprendizaxe * Asesoramento en plans formativos para organizacións e empresas En virtude da aprobación dos Proxectos de Innovación Docente en Centros da Universidade De Vigo donde están involucradas 5 materias dos títulos de Educación Infantil e Educación Primaria e alumnado de diferentes cursos esta materia pretende una planificación interdisciplinar que permita ó alumnado experimentar un cambio metodolóxico que lles facilite una aprendizaxe por competencias para adaptarse a unha sociedade en constante cambio. O obxectivo deste proxecto é: Analizar a posibilidade de establecer unha estrutura curricular específica no currículo do profesorado de educación infantil e primaria mediante unha experiencia piloto que permita establecer a viabilidade da nova planificación educativa vinculando o deseño do currículo nas distintas disciplinas. Esta estrutura trata de converter o proceso de ensino nunha aprendizaxe funcional, de tal xeito que o futuro docente traballe cunha metodoloxía interdisciplinar que despois deberá aplicarse na aula.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código

A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao período 6-12
C8	Coñecer os fundamentos da Educación Primaria
C9	Analizar a práctica docente e as condicións institucionais que a enmarcan
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática
C15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturales
C16	Deseñar, planificar e avaliar a actividade docente e a aprendizaxe no aula
C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
C18	Participar na definición do proxecto educativo e na actividade xeral do centro atendendo a criterios de xestión de calidade
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D6	Capacidade de xestión da información
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D22	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Deseñar, planificar e avaliar a actividade docente e a aprendizaxe en o aula atendendo a as necesidades de os estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	A4	B1 B8 B9 B11	C8 C16	D1 D8 D9 D14 D15 D18 D22
Seleccionar, desenvolver e avaliar contidos do curriculum mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.	A3 A4	B1 B8 B9	C14 C16	D1 D2 D8 D14 D15

Analizar e comprender os procesos educativos na aula e fora de ela relativos ó período de 6-12 anos.	A5	B1 B8	C7 C15	D1 D8 D13 D14
Preparar, seleccionar ou construír materiais didácticos e utilizalos nos marcos específicos das distintas disciplinas atendendo aos principios teóricos básicos da globalización e a súa aplicación ás etapas de Educación Primaria.	A3 A4	B1 B4 B10 B11	C8 C9 C16 C17	D1 D2 D8 D14
Desenvolver a capacidade para recopilar, analizar, elaborar, crear, seleccionar e avaliar materiais curriculares apropiados ás características do alumno de Educación Primaria.	A3 A4	B4 B8 B9	C8 C9 C11 C14 C16 C17	D1 D8 D14 D15 D16 D17 D18
Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensinanza-aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias precisas.	A5	B1 B4	C8 C9 C16 C18	D1 D8 D13 D14 D15
Utilizar a avaliación, na súa función propiamente pedagóxica e non meramente acreditativa, como elemento regulador e promotor da ensinanza, da aprendizaxe e da súa propia formación.	A5	B1 B5	C9 C11 C13 C14 C16 C18	D1 D6 D8 D14 D15 D22
Potenciar o rendimento académico dos alumnos e o seu progreso escolar, no marco dunha educación integral.	A2 A3	B2 B8	C16 C17	D1 D2
Asumir a necesidade dun desenvolvemento integral continuo, mediante a autoavaliación da propia práctica.	A5	B8 B9 B12	C13 C18	D1 D6 D8 D14 D15

Contidos

Tema

Cara unha conceptualización da Didáctica Xeral. Estructura disciplinar.	Aproximación o concepto de Didáctica. A Didáctica como Ciencia Social e como Ciencia da Educación. Ubicación da didáctica nas ciencias da educación. Desenvolvemento histórico da didáctica. Panorama actual da Didáctica. A Investigación Didáctica. Construción do coñecemento didáctico. Paradigmas de investigación didáctica. Enfoque positivista da Didáctica. Enfoque interpretativo da Didáctica. Enfoque crítico da Didáctica. A investigación no campo da didáctica. Proceso e fases da investigación.
A Didáctica como campo semántico: Estructura conceptual	O obxecto de estudo da Didáctica: A Ensinanza. O aprendizaxe. A Formación. A Instrución. A didáctica como tenoloxía e práctica. Teorías e modelos Curriculares
Didáctica como campo de intervención: estrutura operativa	O Concepto e tipos currículo. Componentes do currículo. Modelos de curriculum. Factores que determinan o curriculum. Características e funcionalidade do deseño curricular no Sistema Educativo Español. Do curriculum prescriptivo ao curriculum de aula. O curriculum de Educación primaria.
O profesor como axente curricular.	Características do profesor na aula. Funcións do profesor. Competencias profesionais. A comunicación. A observación. A organización e dirección das actividades na aula
Competencias clave. Obxectivos de aprendizaxe	As competencias clave na LOMLOE. Obxectivos e Competencias da ensinanza. Niveis de xeralización na definición de obxectivos. Características dos obxectivos. Selección e secuenciación de obxectivos.
Contidos.	Contidos. Concepto, características dos contidos. Tipos de contidos. Selección de contidos. Secuenciación de contidos.
Metodoloxía didáctica.	Metodoloxía didáctica. O método didáctico. Principios metodolóxicos. Técnicas e estratexias de ensinanza. As Tarefas, actividades e exercicios. Componentes e estrutura das actividades. Criterios para a selección de actividades. Actividades extraescolares e complementarias

Medios didácticos.	Medios didacticos. Funcións dos recursos no ensino. Clasificación dos medios didácticos. O libro de texto como recurso didáctico. O entorno como recurso. Os medios audiovisuais. Os medios de comunicación social. Evaluación dos medios e recursos na ensinanza. Construcción de novos recursos.
A avaliación dentro do currículo.	Paradigmas de avaliación. Fases na avaliación. Modalidades de avaliación. Técnicas de avaliación. Estándares de aprendizaxe. A avaliación da ensinanza. A avaliación do centro docente.
Diversidade e Inclusión na aula de Primaria	O plan de atención a diversidade nos centros. Adecuación do deseño curricular aos nenos con N.E.E.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	4	0	4
Lección maxistral	25	40	65
Aprendizaxe baseado en proxectos	10.5	44.5	55
Eventos científicos	2	2	4
Seminario	9	10	19
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Proxecto	1	0	1
Cartafol/dossier	0	1	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Nos primeiros días de clase explicarase o programa dla materia, ofrecerase o material preciso e explicarase o manexo da plataforma.
Lección maxistral	A Lección maxistral utilizarase para a explicación dos contidos teóricos. Constitue unha actividade presencial na aula mediante a utilización de medios personais e audiovisuais. Estas leccións estruturanse en catro partes: introdución, desenvolvemento, conclusións e debate, para explicar e aclarar os concetos clave tanto teóricos como prácticos. As sesións maxistrais realizaranse con todo o grupo clase co fin de o alumnado domine os principios e conceptos traballados e adquira unha cultura argumentativa que lle axudará a resolver as partes teóricas do proxecto. Para o desenvolvemento das sesións teóricas, previo ao inicio de cada bloque de contidos, entrégase ao alumnado em MOOVI un pequeno dossier no que se inclúe: * Explicación de obxectivos e contidos. * Guión desenvolto de cada un dos temas e conceptos básicos. * Liñas xerais do desenvolvemento metodolóxico e proposta de actividades. * Prácticas relacionadas co bloque temático. * Temporalización. * Criterios e estratexias de avaliación que se seguirán nese bloque. * Documentos de lectura obrigatoria. * Bibliografía de ampliación.

Aprendizaxe baseado en Utilizarase como metodoloxía base o Aprendizaxe Basado en Proyectos ou Project Based Learning (PBL). Trátase dunha metodoloxía didáctica que utiliza metodoloxías activas e colaborativas cuxo obxectivo é que o alumnado alcance o dominio dos contidos mediante a realización dun proxecto. Siguiendo a Edwards (2000) o proceso para levar a cabo o deseño por proxectos é o seguinte:

- * Planificación da investigación
- * Selección do tema
- * Recollida da información
- * Aplicación
- * Análise de datos
- * Informe
- * Seguimento e avaliación

O proxecto consistirá na elaboración dunha unidade didáctica integrada que se realizará individualmente ó longo do curso. Cada elemento curricular desta unidade terá un apartado teórico de fundamentación e análise que se realizará a través de consultas documentais e bibliográficas e tamén un apartado de deseño curricular. As diferentes fases do proxecto concretaranse nun produto escrito no ordenador para incorporar na plataforma. A profesora ofrecerá posibles temáticas para a unidade didáctica.

A elaboración do proxecto terá varias fases que coinciden co deseño dos elementos curriculares dunha unidade didáctica.

Para desenvolver o proxecto o alumnado terá en conta as explicacións teóricas da profesora e o traballo en equipo cos compañeiros onde se realizará unha retroalimentación do proceso para corregir o antes posible os posibles erros no desenvolvemento do proxecto, e a experiencia dos compañeiros de outros cursos o que permitirá una coavaliación do proceso.

Utilizaranse diferentes estratexias didácticas, como a gamificación, técnicas cooperativas ou a aula invertida e recursos e materiais propios de cada disciplina. No desenvolvemento do proxecto cumpren un papel fundamental as contornas virtuais de aprendizaxe que neste caso virán desenvolvidas a través da plataforma (MOOVI).

Eventos científicos	O alumnado poderá aportar documentación de outros eventos educativos que se realicen na facultade, na universidade ou no contexto social próximo sempre que axuden o desenvolvemento exitoso da materia e a asimilación e dominio dos contidos.
Seminario	A profesora organizará un seminario monográfico sobre un tema de actualidade e sempre relacionado con unha temática da materia para facilitar a comprensión do contido e a interdisciplinariedade que se produce no eido didáctico dada a complexidade do feito educativo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe baseado en proxectos	Serán varias as estratexias que poñamos a disposición do alumnado para a seguir con éxito o desenvolvemento da materia: * Durante a realización dos proxectos o alumnado poderá comprobar se o seu traballo é correcto a través de modelos comparativos. * Nas Titorías grupais o alumnado pode ir comprobando a evolución na aprendizaxe mediante a retroalimentación do proceso tanto na relación coa profesora como cos seus compañeiros (co-avaliación). Intentaremos poñer en común os avances e estado actual do rendemento individual e de grupo. Ademais disporá de probas de autoavaliación e autoreflexión co fin de reflexionar de forma sistemática sobre o que estamos facendo, os avances sobre o aprendido, e a funcionalidade práctica dos contidos impartidos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Exame de preguntas obxectivas	O alumnado realizará unha proba tipo test para avaliación dos contidos conceptuais (competencias de coñecemento). Para a avaliación da proba tipo test utilizaráse a fórmula: Acertos menos (erros / n - 1). Donde n = nº de posibles respostas. Na segunda convocatoria o exame será de preguntas de desenvolvemento.	40	A3 A5	B1 B11	C8 C11 C17	D1 D14
Proxecto	O proxecto final consistirá na presentación dunha unidade didáctica integrada fundamentada a nivel teórico. Este proxecto será presentado o día do exame oficial da materia. Este traballo permitirá avaliar os contidos procedimentais.	40	A2 A3 A4 A5	B1 B2 B4 B10 B11 B12	C7 C8 C9 C15 C16 C17 C18	D1 D2 D6 D8 D13 D15

Cartafol/dossier	Utilizaranse rexistros observacionais para comprobar a participación do alumnado nos traballos, a súa implicación nos mesmos e as súas actitudes de colaboración, axuda, reflexión crítica e apoio o labor de equipo (competencias saber ser e saber estar). Tamén mediante estes rexistros a profesora poderá medir a participación, implicación nos traballos, compromiso, ético, etc.. do alumnado nos traballos grupais.	20	A2 A4	B5 B8 B9 B10 B12	C9 C11 C13 C14	D9 D14 D15
------------------	---	----	----------	------------------------------	-------------------------	------------------

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación desta materia desenvólvese en varios niveis e dimensións. Partindo do marco xeral das competencias, é dicir, das capacidades, a avaliación tentará recoller e valorar aqueles aspectos relacionados co alumnado respecto a: campo dos coñecementos, campo dos procedementos, campo actitudinal e campo relacional.

Entendemos que o equilibrio estará en que o alumnado sexa capaz de dominar estas catro grandes dimensións que dalgunha forma contribuirá a que se me for de maneira integral.

A avaliación está deseñada en función das seguintes características: formativa, continua, integral e final. Por tanto, afecta a todo o proceso de ensino-aprendizaxe.

A avaliación do proxecto terá dous aspectos: por unha banda a xustificación teórica dos distintos elementos curriculares traballados e por outro o seu deseño. Para avaliar o proxecto seguiranse as seguintes normas:

- 1.- Utilización dos coñecementos dispoñibles nos documentos traballados na aula para contrastar as propias ideas, apoialas e fundamentalas. Comprensión das ideas básicas contidas nos materiais utilizados e analizados.
- 2.- Expresar correctamente as ideas propias, argumentadas e demostrar capacidade de escoita e receptividade.
- 3.- Crítica razoada de posicións e feitos fundamentados con argumentos utilizando un vocabulario técnico propio da materia.
- 4.- Claridade expositiva, habilidades de comunicación, estrutura da presentación traballada na aula
- 5.- Estrutura lóxica das ideas.
- 6.- Utilización e manexo das TIC.
- 7.- Adecuación e coherencia entre as actividades prácticas e os contidos teóricos.
- 8.- Calidade das achegas e expresións de ideas innovadoras, contribucións no traballo en grupo, compromiso nas diferentes tarefas
- 9.- Formulación dos obxectivos didácticos, adecuación a idade, o tempo, etc. 10.-
- Selección do tema, secuenciación dos contidos o longo da unidade didáctica, adecuación a idade, o tempo, etc. 11.-
- Selección das actividades, creatividade na súa elaboración, adecuación a idade e a temporalización.
- 12.- Deseño innovador de recursos
- 13.- Selección das estratexias de avaliación: actividades de avaliación, tipos e técnicas de avaliación, deseño de instrumentos etc.

O seguimento dos grupos de traballo convértese nunha ocasión privilexiada para introducir, por parte da profesora, aspectos actitudinais (cooperación, responsabilidade profesional, motivación polo traballo de mestre etc.)/ etc.). Do mesmo xeito, nalgúns fases do proxecto pídese ao alumnado que valoren o seu propio traballo (autoavaliación) ou o traballo dos demais compañeiros (coevaluación) para facer unha retroalimentación do proceso que permita resolver os erros na aprendizaxe o antes posible. Para a valoración de traballo en grupo o alumnado debe cubrir unha matriz de autovaloración que estará dispoñible na plataforma.

A cualificación final da disciplina resultará da integración das distintas notas nas actividades realizadas. Deberán ser superadas todas as partes para poder obter unha cualificación positiva.

Os alumnos/as que non realicen todas as actividades de avaliación obterán a cualificación final de suspenso, aínda que algúns dos exercicios estean aprobados. Se o alumno/realízaa algunha das actividades de curso terá a cualificación de suspenso, xa que participou nalgunha das actividades e realízase unha avaliación continua.

ALUMNADO NON ASISTENTE: Os estudantes non asistentes deben presentar o mesmo traballo de clase e tomar as mesmas probas cos estudantes asistentes. Debe presentar evidencia durante o curso do traballo realizado.

A revisión dos exames será no despacho da profesora unha vez concluída a corrección.

Pautas de mellora para a recuperación

Serán varias as estratexias que poñamos a disposición do alumnado para a súa mellora, e de ser o caso, da recuperación da materia:

1.- Titorías onde podemos ir vendo a evolución na aprendizaxe e resolver posibles dúbidas

2.- Exercicios na plataforma. Onde se poderá comprobar os avances e estado actual do rendemento individual e de grupo

3.- Probas de auto-reflexión e autoavaliación onde os grupos e os alumnos individualmente poderán reflexionar de forma sistemática sobre o que estamos a facer, os avances sobre o aprendido, e a funcionalidade práctica dos contenidos impartidos

Os exercicios e as probas para a súa análise estarán na plataforma MOOVI.

AVALIACIÓN GLOBAL DE CARACTER FINAL:

Os estudantes realizarán as mesmas probas que durante a avaliación continua. É dicir, se na convocatoria de xuño non fosen superadas todas as partes da avaliación, en xullo avaliaranse mediante un exercicio escrito, a presentación dunha unidade didáctica xustificada e deseñada segundo o modelo constructivista e as prácticas de aula que poden atoparse na plataforma.

As datas do exame pode atoparse na páxina web da facultade. <http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

CANTÓN MAYO, I y PINO JUSTE, M., **Diseño y desarrollo del curriculum**, Alianza Editorial, 2011

PINO JUSTE, M., **Metodologías activas como clave en los procesos de innovación en la escuela. En Miguel A. Santos Rego et al. Éxito Educativo: Claves de Construcción y Desarrollo**, (pp. 129-150), Editorial Tirant lo Blanch., 2019

Alvariñas-Villaverde, M.; Pino Juste, M. y Portela-Pino, I., **Neuroeducación o las nuevas coordenadas del éxito educativo.**, (pp. 151-172), Tirant lo Blanch, 2019

Bibliografía Complementaria

Pino Juste, M, **Principios y estrategias metodológicas en el diseño de programas educativos en el ámbito escolar**, (pp. 90-96), Asociación Española de Psicología Conductual, 2018

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/P02G120V01101

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/P02G120V01202
